

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בספרות

מועד קיץ תשע"ז 2017

סמל שאלון

8282

הפתרון נכתב על ידי

אבי הבר

מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

המורים שפתרו את הבחינה מחכים לכם פה

www.ankori.co.il/ask

פרק ראשון

1. התימנים שותקים בדרך כלל (בניגוד למרוקאים הנאבקים כל הזמן), התימנים נוהגים לשתוק. בחברה התימנית קיים איזושהו נימוס, למרות ההשפלה שספגו מהחברה האירופאית, הם שתקו. הסב שתק, גם האב שתק. לאחרונה קיבל הסב טלפון והוא עדיין מצפה שיקשיבו לדבריו. השתיקה באה מתוך כאב וזעם, אומר המשורר "כך גדלתי בין נהמה לשתיקה". הנהמה מתוך הזעם והכאב (כדי להבין שתיקתם של תימנים יש ללמוד את ההיסטוריה שלהם). העלייה הראשונה שהתיישרה בירושלים סבלה מהסתייגות הישוב היהודי בירושלים. בעלייה השנייה אנו למדים על ביזוי התימנים במה שנקרא ההתיישבות בכנרת. בעלייה השלישית הושיבו את התימנים ליד הפרדסים באותה חשיבה של פתרון בעיית העבדים במדינות דרום ארה"ב.

2. אלי אליהו יליד עיראק, ניתק עצמו מהתרבות העיראקית, החינוך בחברה האשכנזית הרואה בשירה המזרחית תחנות בושה. עד לפני כמה שנים גם לא השמיעו מוזיקה מזרחית, למרות שגדולי המוזיקאים המזרחיים חיו בארץ.

אביו ובני משפחתו ממשיכים להקשיב למוזיקה המזרחית, לאום כולתום ולפריד אלעטרש ומעריצים אותם, יותר מאשר את השירה העברית החדשה. האב מסתיר את אהבתו לשירה הערבית ומנסה לענות בעברית.

3. יהודה עמיחי הוא בן למשפחה גרמנית. יהודי גרמניה התקשו בלימוד העברית, התקשו להכיר בחברה הישראלית, לימדו את ילדיהם את התרבות הגרמנית, תרבות האכילה, תרבות המשמעת, תרבות הסדר ומכאן המשורר ששירת בפלמ"ח, אך הושפע רבות מהתרבות הגרמנית, חוזר על המשפט "והגירת הורי לא נרגעה ביי" (הערת ביניים: נהריה צריכה הייתה להיות חלק מהמדינה הערבית אחרי החלוקה. יהודי נהריה תלו שלט גדול בכניסה בגרמנית "נהריה הייתה גרמנית ותישאר גרמנית").

כך נותר עמיחי על אם הדרך, בין התרבות הגרמנית, ובין החלום על העתיד "בין בתי הנכות של מה שלא היה".

פרק שני – דרמה

5.

א. גיבור הטרגדיה אנטיגונה. אין ספק שאנטיגונה אינה צדיקה. על פי חוקי המשפט והמוסר צודק קריאון האוסר לקבור את הבוגד, אחיה של אנטיגונה. ברור שאינה רשאית, הרגש האנושי המופיע בד"כ בתשובות כל התלמידים מצדיק את אנטיגונה הנאבדת על שמירת כבוד המת, כבוד אחיה.

ב. כישראלי, אני נאבק בנפשי בין שתי הבעיות העולות ביצירה, בין הצדקת חוק המלך, חוק המדינה, המחייב את איסור קבורת המת, לבין חוק אלוה הקובע לא תלין מת. שתי העמדות הללו נאבקות בי בהתייחסותי אל אנטיגונה ובמקביל בהתייחסותי אל החברה הישראלית בת ימינו, הנאבקות אף היא בשאלה האם חוק אלוה המכיר בשליטתנו בכל הארץ, לבין חוק המלך המחייב אותנו להכיר בזכותם של הערבים. מרבית הלומדים בארץ מצדיקים את אנטיגונה אך לא מתייחסים כלל לאמת ההיסטורית.

6. באנטיגונה, המציאות היא שלטונו של המלך קריאון והחשיבה הלאומנית של המלך. פעולתה של אנטיגונה מעידה על תפיסה מוטעית של המציאות. היא נאבדת כנגד המלך וכנגד חוקותיו. איסמנה אחותה מבהירה לה זאת, מציגה בפניה את המציאות כשם שהיימון מציג את המציאות האמיתית בפני אביו קריאון אך שניהם, הן היימון והן אנטיגונה שוללים את המציאות ומציגים את עמדותיהם שלהם כאמת מוחלטת.

פרק שלישי – ספרי קריאה

9.

א. בחייו של כורש הכלב היהודי, יש כמה תקופות, בתחילה הוא מתגורר בבית משפחת גוטליב. בפרק השני עובר כורש להתגורר בביתם של פרנק וגרטה הגרמנים. כורש חש בחום ליבו של פרנק. גרטה שמחה להיפטר מבעלה שהיה הומוסקסואל, ומוסרת את כורש לתיאודור הנאצי. כורש משתתף בציד צוענים עד שנתקל במוישליה, חברם של בני משפחת גוטליב וכורש בורח, חוזר לבית משפחת גוטליב ולא מוצא איש. כורש הופך לכלב רחוב ונשלח לאימונים בידי קצינים נאצים. הוא הופך לכלב התקפה. ראלף מאמנו נשלח למיידאנק וכורש עוסק בחיפוש יהודים מתחבאים. לכן, נשלחו ראלף וכורש לטרבלינקה. באחד המשלוחים נתקל כורש ביהושע, בן משפחת גוטליב. ראלף וכורש משנים עמדותיהם. ראלף שינה את עמדותיו ובגלל זה כורש נשלח למאמן מרושע. כורש מצטרף ליהושע ויחד הם בורחים.

ב. נראה שהדמויות מצטיירות כפי שאתה מצפה לראותן, חוץ מדמותו של ראלף שמשנה את ערכיו. דמות נוספת, אולגה, הנותנת מחסה לשניהם.

11. נער החידות ממומביי - כל הספר קשור לחייו במציאות של הנער תומס. כל התשובות שהוא נותן מהיכרותו את המציאות הקיימת. תומס עובד כעוזר לכומר הומוסקסואל שנרצח, הוא לומד אסטרולוגיה כשהוא גר בצול, הוא נמכר לכנופיה המטילה מומים בילדים, הוא עובד כמלצר ושומע על כוהנת וודו. תומס נשדד ברכבת, השודד מנסה לאנוס בחורה, תומס נאבק בו והשודד נהרג. כל אלה הם רק חלק מהדברים שעובר תומס, לכן, כל השאלות בסיפור הבונות את המתח שבו, קשורות ישירות למציאות שבה חי תומס. ברור שהמציאות המתוארת מאפשרת לנו ללמוד על דרך החיים בהודו, אנחנו המעוניינים לנסוע להודו בטיול שלאחר הצבא, בהכרח יוצרים בנו הסיפורים עניין בקריאת ספר זה.